

Vähetoitelised ja halva puhverdusvõimega järved on kergesti haavata-
vad. Viitna Pikkjärv Viitna maastikukaitsealal on just selline

eelistatult kasutada ettevalmistatud õppe- või matkaradu, mis lisaks väärtuste tutvustamisele suunavad külastust ja see-
läbi aitavad vähendada külastusest tulenevat mõju kaitsta-
vatele väärtustele. Mõnes sihtkaitsevööndis võib olla seatud
ka ajaline liikumiskiirang kevadsuvisel perioodil kaitsealuste
liikide või rändlindude kaitseks. **Reservaadid** on külastuseks
suletud.

kaitstava ala eesmärgid, olulisemad kaitse-eeskirja kohased
tingimused, sh liikumiskiirangud, samuti esitatakse kaitse-
korralduskava seis. Kaitsekorralduskavaga saab tutvuda
Keskkonnaameti kohaliku regiooni kontoris. Riikliku külas-
tustaristu kohta saab infot Riigimetsa Majandamise Keskuse
veebilehelt².

Kaitstava ala kaitse-eesmärgid, vööndid ja kaitsekord on kirjas kaitse-
eeskirjas. Enne kaitseala külastamist või ürituse kavandamist on oluline tutvuda alal kehtiva kaitsekorraga. Samuti koos-
tatakse kaitse korraldamiseks alapõhine kaitsekorralduskava. Kavas käsitletak-
se eraldi alajaotusena ka ala külastus-
korraldust, sh tuuakse välja visioon ja eesmärgid, käsitletakse olulisemaid
probleeme ja nende leevendamiseks kavandatud meetmeid. Seega annab kaitsekorralduskava täpsemad suunised ala külastamiseks.

Piirkonna kaitstavate alade ja nen-
de vöönditega saab tutvuda Maa-ameti
avaliku kaardirakenduse „Looduskaitse
ja Natura 2000” vahendusel. Arvestada
tuleb, et kõiki püsielupaiku avaliku
kaardirakendusel siiski ei kajastu.
Kaitstavate alade kaitse-eeskirjad on
kättesaadavad Riigi Teatajas. Olulist
infot kaitstavate alade kohta saab Eesti
Looduse Infosüsteemi (EELIS) info-
lehelt¹, kus muuhulgas tuuakse välja

foto: Riina Kottler

Laudtee aitab
suunata
külastajaid
ja säästa
taimestikku
tallamise
eest.
Viru raba
õpperada
Lahemaa
rahvusparkis

Ürituste korraldamine kaitstavatel aladel – millega tuleb arvestada

Lisaks tavapärasele külastusele korraldatakse kaitstavatel aladel ka mitmesuguseid üritusi, mis varieeruvad nii tegevuse iseloomu kui ka osalejate arvu poolest. Levinumad on erinevad spordiüritused: jalgrattavõistlused, orienteerumine, jooks, triatlon. Ürituste korraldamine võib nutikal kavandamisel küll aidata kaasa kaitseala tutvustamisele, ent siiski tuleb jälgida, et selle käigus kaitseala väärtused kahjustada ei saaks.

Kuna koosluste koormustaluvus on üldjuhul madal ja massiline külastus võib ohtu seada kaitstavate liikide elupaigad, on kaitstavatel aladel ürituste korraldamine reguleeritud. Üldjuhul tuleb suuremad üritused kaitstavatel loodusobjektidel kooskõlastada kaitseala valitsejaga – Keskkonnaametiga. Kooskõlastuse eesmärk ei ole tavapäraselt ürituse keelamine, vaid vajadusel tingimuste seadmine, millega suunatakse ala kasutamist loodussäästlikumal viisil. Lisaks tuleb arvestada kaitse-eeskirjast tulenevaid üldisi reegleid liikumispiirangute, sõiduki või ujuvahendiga sõitmise, lõkketegemise ja telkimise osas. Võib esineda ka alasid või piirkondi, kus väärtuste säilimiseks tuleb ürituste korraldamist piirata või suuremad üritused suunata teistele aladele. Õigeaegne ja hea koostöö ürituse kavandamisel tagab kokkuvõttes selle, et ürituse korraldamine laabub ka piiratud kasutusega aladel.

Tingimuste seadmine ja külastusmõjude hindamine – milleks

Lääne-Virumaa populaarsemad kaitsealad, kus üritusi korraldatakse, on Lahemaa rahvuspark, Viitna ja Neeruti maastikukaitsealad ning Ohepalu looduskaitseala. Viitna ja Neeruti teevad külastajatele meelitavaks vahelduv pinnamood, metsad ja kaunid järved, Ohepalu – oosiahelik koos piirnevate rabade ja järvedega, Lahemaa – ulatuslikud metsad ja pikk liigestatud rannajoon. Meie kõikide huvides on, et need maastikud säiliksid sama kaunitena ka pärast ürituse lõppu.

Märjad või liigkuivad alad (nt soostunud alad ja nõmmemetsad), järsud nõlvad, rabastunud kallastega järved, haruldased vähetoitelised järved (nt Viitna Pikkjärv) või kaitsealuste liikide

elupaigad on vähese koormustaluvusega. Näiteks Viitna Pikkjärve seisund on eelkõige suurest kasutuskoozumusest tingituna halvenenud niivõrd, et see on hakanud eutrofeeruma ehk muutuma rohketoiteliseks. Selle tagajärjel hävivad järves ka elupaiga suhtes tundlikud kaitsealused liigid. Liigest külastajate arvust tulenevad negatiivsed mõjud on ka silmaga näha: järve kaldad ja metsaalune on väga tugevasti tallatud, puujuured kohati paljastunud ja järve ümbrus prahti täis. Tallamise tõttu on hävinud suur osa kaldavööndis kasvanud kaitsealuse liigi vesilobeelia kasukohtadest ja varasemalt järve piirav uhke vesilobeeliavöö on muutunud katkendlikuks. Taimestiku tallamine ja radade laienemine järskudel nõlvadel muudab need nõlvad erosiooniohtlikuks. Metsaalal kaasneb tallamise ja erosiooniga ka puujuurte paljastumine ja vigastamine, mis võib viia puude kuivamiseni ja alustaimestiku hävimiseni. Taoline pilt metsa all näitab, et koormus on ületanud koosluse taluvuse piiri. Lisaks rikutud maastikuilmele võivad hävida ka kaitsealuste liikide kasukohad. Paljud haruldased ja ohustatud linnuliigid, kelle elupaigad asuvad sihtkaitsevööndites, on häirimise suhtes

tundlikud ning nende pesitsemine võib ebaõnnestuda ja liigi arvukus kahane da. Soostunud või kuivadel ja liivastel aladel võib taimestik liigtallamise tõttu hävida või pinnasesse tekkida inetud rööpad.

Erandjuhtudel võib mõningane häirimine kaasa aidata elupaiga säilimisele. Näiteks luidetel ja liivikutel on vähene tallamine liigirikkuse hoidmiseks oluline, kuna selle tagajärjel tekib maapinnale vaba kasvupinda samblike jaoks ja see takistab mändide pealetungi. Piir on aga habras ja koosluse seisundit võib ületallamisel kergesti kahjustada.

Kahjustuste tekkimisel on nende likvideerimine üldjuhul võimatu või palju aega ja raha nõudev protsess. Seevastu ala kasutamine koormustaluvuse piires ja seeläbi kahjustuste vältimine peaks olema jõukohane igaühele. Lihtsam viis loodusväärtuste säilimiseks ja nende hea seisundi tagamiseks on kaitstavate alade kasutamistingimuste seadmine ja nende järgimine. Kui koosluste koormustaluvus on hea ja otsest negatiivset mõju tegevusega ei kaasne, ei ole vajadust ka olulisi piiranguid seada. Madala koormustaluvusega kohtadest aga suunatakse rahvarohkemad või

foto: Riina Kotter

Kevadisel ajal võib liigne külastatavus häirida pesitsevaid linde. Purekkari neemel Lahemaa rahvuspargis

Kevadisel ajal tasub tähelepanelik olla ka kividel kõndides. Merikajaka poeg Purekkari neemel Lahemaa rahvuspargis

suurema mõjuga üritused sinna, kus üritusest tulenevaid olulisi negatiivseid mõjusid kaitseväärtustele ei esine.

Kaitsealadel on oluline hinnata koosluste koormustaluvust, et selgitada paiga optimaalne kasutuskooormus ja seeläbi ennetada kahjustuste tekkimist. Selleks teostab Keskkonnaamet külastusmõjude hindamist, mille tarbeks on vaja teada muuhulgas ka külastajate arvu. Samal põhjusel võib Keskkonnaamet, lisaks tavapärastele looduskasutuse tingimustele, seada ürituste puhul nõude täpsete marsruutide või rajapunktide esitamiseks.

Kaitstavad alad kui Eesti looduse pärlid on hoidmist väärt. Loodus ei talu igal pool ühesugust koormust ja seetõttu tuleb arvestada ala koormustaluvusega. Kokkuvõttes võivad sellest nii loodus kui meie kõik, kuna väärtuslikud maastikud, elupaigad ja liigid säilivad eeldatavalt ka edaspidi.

foto: Riina Kotter

Liivasel pinnasel kasvavate nõmmemetsade alustaimestik on habras ega talu suurt tallamiskoormust

foto: Katrin Jürgens

Eelmises Orienteeruja numbris ilmunud Jukola teatejooksu artikli juurest jäi kahetsusväärsele kombel ära üks väga oluline osa, mille puudumise kohta saime lugejatelt palju nurisevat tagasisidet. Avaldame selle nüüd tagantjärele. Kellel suvehooaja võistluste virm-varris on juba meeletult lüüdnud, mis või kes Jukola on ning milline ta välja näeb, siis pöörduge hetkeks tagasi eelmise ajakirjanumbri juurde.

Timo Sild (pildil): Olen 2011–2014 jooksnud Jukolat Soome klubi Delta ja selle õigusjärglase (või eelkäija, kuidas keegi soovib) Hiidenkiertäjät ridades. Sel ajavahemikul on esindusvõistkonna tulemusterida olnud järgmine: 3., 4., 3. ja 6 (1987. aastal Hiidenkiertäjät võitis, Delta võitis 2008). Tegemist on niisuguse tugeva orienteerumisklubiga, kelle jaoks on Jukola aasta tähtsaim võistlus ning kes teab, mida on vaja, et Jukolat võita.

foto: Mihkel Järveoja

Maailma tippklubidele on Jukola jooks aasta tähtsaim sündmus. Kuuendas vahetuses võistluse parima aja jooksnud **Timo Sild** kirjeldab oma Jukola rituaale ja toiminguid

Teistmoodi Jukola

TIMO SILD

Valmistumine Jukolaks algab detsembris, kui toimub infolaager (*infoleiri*), mille toimumise ajaks on enamasti selgunud klubi järgmise aasta tippjooksjate nimekiri. Infolaagris räägitakse tuleva aasta sportlikest plaanidest üldiselt, kuid kindlasti spekulieritakse täpsemalt juba ka eelseisvatest übergajooksudest 10Milal (Rootsi 10-vahetuseline öine teatejooks – toim) ning Jukolal. Kevadel või varasügisel on klubil üks või mitu nädalalõpulaagrit Jukola võistlusmaastikku meenutavatel maastikel: reede õhtul öine orienteerumine,

laupäeval kaks o-trenni ja pühapäeval pikk treening kaardiga.

Tänavune Jukola-laager toimus 30.05–01.06 Kuopios ja selle lõpus osalesime ametlikul treeningvõistlusel Jukola-kenraali. Laagri ajal elasime Kuopio kutsekooli ühiselamus, süüa tegime ise.

Esindusvõistkond komplekteeritakse umbes kaks nädalat enne Jukolat

Hiidenkiertäjät esindusmeeskond 2013. aasta Jukolal, kui võistkond tuli kolmandaks. Vahetuste järjekorras: vasakult teine Lauri Sild, viies Olle Kärner, kuues Timo Sild
foto: Hiidenkiertäjät

Enne seda on võimalik ennast vähemtähtsatel võistlustel tõestada. Vahetuste jagamisel küsitakse jooksjate arvamust, kuid lõppsõna jääb klubi treeneritele. Juhul, kui keegi esindusvõistkonnast jääb haigeks või vigastab end, võetakse asendusjooksjad klubi teisest võistkonnast.

Klubi esindusvõistkond ja teine võistkond sõidavad Jukolale kas neljapäeval või reedel, et teha kaks kaarditrenni ja võistluseks korralikult välja puhata. Elanud oleme koolimajades, enamasti on olnud voodimajutus.

Jukola 2014

foto: Pertti Jauhiainen

Tänavu magasime põrandal madratsitel. Süüa teeb igäüks ise, klubi ostab kogu seltskonnale võileivamaterjali ning kohvi ja teed. Hiidenkiertäjät teeb koostööd Rootsi klubiga Södertälje-Nykvärn Orientering (SNO), näiteks 10Milaks hangib majutuse SNO, Jukolaks Hiidenkiertäjät, ka transpordi osas aidatakse teineteist.

Elukohast võistluskeskuse pääsevad võistlejad autodega. Autojuhid, reisijad ja autode liikumisgraafikud lepatakse kokku võistluseelisel koosolekul. Iga jooksja üritab enne võistlust korralikult välja puhata, mis tähendab, et kogu aeg on elukohas vähemalt üks tuba, kus on tuled kustus ja mehed pikutavad või magavad. Jukolat jälgime telekast või sülearvuti ja projektori abil.

Jukola võistluskeskuses on klubil telk, kus jooksjad saavad riideid vahetada ning vajadusel midagi süüa-juua. Numbri ja haaknõelad saab samuti telgist. Klubi mänedžer ja treenerid jälgivad võistluste käiku võistluskeskuses ning kindlustavad selle, et jooksjad jõuavad õigeaegselt starti.

JÄRGNEVALT NÄIDE MINU Jukola-nädalalõpust 2014

Neljapäeva hommikul sõidan rongiga Lappeenrannast Lahtisse, kust klubikaaslane mind auto peale korjab. Pooltel teel majutuskohta Vehmersalmis teeme teeäärses söögikohas lõunapausi. Öhtul jooksen Vehmersalmis rahulikult 7 kilomeetrit ning käin rattaga Jukola võistluskeskust vaatamas (edasitagasi 9 km). Lauri (Sild – toim) jõuab ka majutuspaika ning teeme koos õhtusöögi.

Reede hommikul sõidan rattaga treeningule. Jooksen rahulikus tempos umbes 7 kilomeetri pikkuse orienteerumisraja. Uurin maastikku ning

kaardistusstiili. Siis söön lõunat, puhkan ja loen. Öhtul vaatan seltskonnaga jalgpalli, sööme õhtust.

Laupäeva hommikul sõidan rattaga Jukola modelile. Jooksen reipalt neli kilomeetrit. Ilm on ootamatult jahe. Käin majutuses pesemas ning panen end soojemalt riidesse. Koos Lauriga sööme sama soojaga ka lõunat. Seejärel vuran tagasi võistluskeskuse Venla teadet vaatama. Meie klubi esikümnekoht läheb kaduma, kui Julia Novikova, sarnaselt mitmele teisele naisjooksjale, hakkab rada valepidi jooksuma. Pärast Venlat sõidan tagasi majutusse. Söön viimase tugeva eine ning analüüsin koos Ollega (Kärner, Timo klubikaaslane – toim) Venla teate ülekandest nähtud kaardipalu. Magama lähen natuke enne kümnet, uni on alguses kehv, kuna inimesed liiguvad ringi ja pakivad asju.

Kell kaks öösel ärkan üles, panen kokku oma asjad, söön putru, ja vaatan pisut Jukola ülekannet. Kell 2:30 on väljasõit majutuskohast võistluskeskuse. Võistluskeskuses on aega poolteist tundi soojenduseks. Metsa pääsen veerand tundi pärast nelja.

Joosta on mõnus, maastikutüüp on tuttav ja kaart väga hea. Laskumisel enne 12ndat punkti kukun ja löön vasaku põlve ära. Punkti taga asuvas joogipunktis jään korraks seisma, et põlv üle vaadata: pealtnäha midagi katki pole, aga valu tõttu olen raja lõpuosas sunnitud siiski tempot pisut alla laskma.

Pärast finišeerimist jään võistluskeskuse hommikusööki sööma ja võistluse lõplahendust ootama. Lahing esikoha pärast on põnev ja Thierry (Gueorgiou, võitjavõistkonna Kalevan Rasti ankrumees – toim) jooks muljetavaldav. Meie ankur Valentin Novikov seekord paraku esikolmiku kohtade eest võitlema ei pääsenud ja võistkonnale tasuks kuues koht.

Jukola teatejooks 71,8 km

7 vahetust lõpetas 1360 võistkonda

1. Kalevan Rasti (FIN)	7:59.01
2. IFK Lidingö SOK (SWE)	7:59.12
3. Södertälje Nykvärn Orienter (SWE)	8:02.50
6. Hiidenkiertäjät (FIN)	8:09.54
29. IGTISA (parim Leedu klubi)	8:36.24
84. Black Sea OK (parim Venemaa klubi)	9:29.46
158. OK Kapa (parim Läti klubi)	10:32.52
191. SK Saue Tammed (parim Eesti klubi)	10:53.35
192. OK Põlva Kobras	10:53.41
312. Värska OK Peko	11:48.37
325. RAE ROK	11:54.00
347. Rakvere OK	12:00.43
357. JOKA	12:05.12
377. Värska OK Peko II	12:11.56
404. SK Mercury	12:20.38
408. OK Võru	12:21.51
425. LSF Pronoking Team	12:29.19
474. OK Ilves	12:46.52
507. OK West	12:57.10
546. Puujalad	13:11.31
667. OK Võru II	13:47.49
798. Nona Fide	14:26.24
815. JOKA II	14:31.01
935. OK Põlva Kobras II	15:08.41
OK West II	tühist

Venla teatejooks 24,2 km

4 vahetust lõpetas 1139 võistkonda

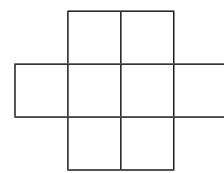
1. OK Pan Århus (DEN)	2:46.41
2. Tampereen Pyrintö (FIN)	3:00.33
3. OK Linne (SWE)	3:01.33
13. IGTISA (parim Leedu võistkond)	3:09.47
75. Nord West (parim Venemaa võistkond)	3:33.39
104. OK Meridians (parim Läti võistkond)	3:40.24
111. Värska OK Peko (parim Eesti võistkond)	3:43.02
204. OK Võru	4:04.15
211. JOKA	4:07.08
334. OK Ilves	4:28.25
365. OK Põlva Kobras	4:34.35
406. OK Võru II	4:41.35
411. SK Mercury	4:42.14
437. OK Põlva Kobras II	4:46.04
506. OK West II	4:54.21
572. Rakvere OK	5:03.18
588. OK West	5:07.55
589. LSF Pronoking Team	5:08.04
641. OK TON	5:13.32
767. SK Saue Tammed	5:31.28
788. OK West III	5:33.14
1031. SK Aasa 5	6:25.49
1122. LSF Pronoking Team II	7:52.25

Kõik sai alguse sellest, et otsustasime Rauliga soeta endale kahese süsta World Kayaks WK640 Sport. Põhjuseks asjaolu, et oli vaja trennida RedFoxi võistluseks Venemaal, kus ootas ees 100 km süstasõitu. Pärast RedFoxi oli endiselt tahtmine süstaga sõita ja hakkasime ringi vaatama, mida oma ilusa paadiga veel teha saaksime. Üheks väljundiks leidski Raul Saaremaal korraldatava Aerurammu võistluse, mille kirjelduses oli sõudepaatide, süstade ja kanuudega orienteerumine.

JARKKO AINSOO

Orienteerumine süstaga? Miks mitte!

Ruudustik

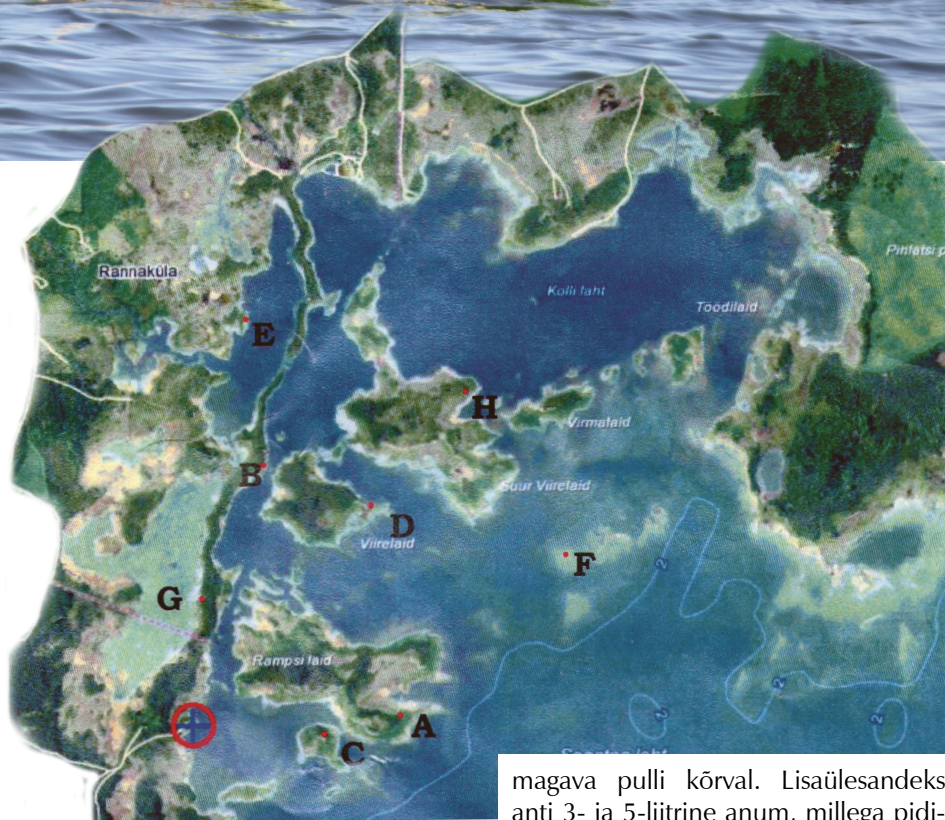

foto: Mikk Rand

Esimest korda ja täitsa edukad! Süstade ja kanuude võistlusklassi võitjad – võistkond „Punane Täpp” – Raul Mürk ja Jarkko Ainsoo

Ühel on füüsiline, teisel vaimne töö. Kõik ikka selleks, et järgmisesse punkti jõuda. Võistkond "Johanna" võitis sõudepaatide võistlusklassi.
Foto: Mikk Rand

Võistluse ülesehitus oli lihtne: 2-liikmelistel meeskondadel tuleb vabalt valitud järjekorras läbida 8 KP ja neist neljas sooritada lisäülesanne. Raja pikkus on umbes 6 km. Võistlusklasse oli kaks: sõudepaadid ning süstad ja kanuud. Hämmingut tekitas korraldaja hinnang võitja ajale – 3 tundi! Meil oli ettekujutus, et see 6 km rada läbitakse 45 minutiga, aga kahjuks kõik ikkagi nii libedalt ei läinud.

Kaart anti kätte 5 min enne starti. Valisime C-A-F-H-D-E-B-G. Esimeses KPs oli kohe lisäülesanne. Kõik lisäülesanded olid võetud vist kooli matemaatikaõpikust. Näiteks pidime välja mõtlema, millises järjekorras on vaja mehel üle jõe transportida lehm, koer ja kapsapea, kui korraga mahub paati 2 transportitavat ning koos ei saa transportida koera lehmaga ja lehma kapsapeaga. Lihtne.

Järgmine punkt oli ligidal, aga vesi oli kalda ääres madal ja kivine, seega sõitsime ettevaatlikult. Randusime

magava pulli kõrval. Lisäülesandeks anti 3- ja 5-liitrine anum, millega pidime 5-liitrisesse anumasse 4 liirilt vett saama. Jälle lihtne. Kui tagasi süsta jooksime, siis pull enam ei maganud, oli ilmselgelt ärritunud ja ründas Rauli, kes ees jooksis. Tegime kõva häält, sellega õnnestus pulli veidi hirmutada ja süsta istuda. Õnneks kuri pull ujuma ei hakanud. Ekstreemsus missugune.

F punkt asus kõige avamere poolsemas osas ning sõit sinna oli vähese lainetuse ja tuule rüpes. Kuna GPSi võis kasutada, siis võtsin seadme välja, et kontrollida kurssi. Raul aga hoidis ideaalset kurssi, mis viiski meid punktini. H punkti minnes jätsime süsta laiu lõunakaldale ja võtsime KP joostes. Kuidagi õnnestus meil joosta läbi vastikult kleepuva põlvini mudaga lombi. Punkt käes, jooksime tagasi ja suundusime järgmisesse punkti umbes kiviviske kaugusel. Hüppasin süstast natuke liiga vara välja ja sattusin järjekordselt paksu mudasse. Võtsin kiirelt KP ja kütsime edasi. Paarikümnest meetrist maismaast kandsime süsta üle. Tihedast pilliroost oli üsna raske läbi

raida. Enne punkti oli jälle tohutu muda, mul ei õnnestunud eriti üldse liikuda. Raul läks seal sellise tempoga läbi, et ma ei jõudnudki paadist eriti kaugele, kui Raul juba punkti võetud sai ja rõõmsalt tagasi oli.

Jäänud oli veel kaks punkti ja meie arvestuste järgi mõlemad lisäülesandega. Esimene neist oleks äärepealt otsustanud meie võistluse saatuse. Ruudustikku oli vaja panna numbrid 1–8 nii, et järjestikused numbrid ei asuks üksteise kõrval ega ka diagonaalil. Selleks hetkeks oli vist hasart nii üleval, et ühtegi ideed ei tekkinud, kuidas seda ülesannet lahendada. Proovisime lihtsalt julgalt erinevaid variante ja lõpuks, 15 minuti pärast, õnnestus meil lahendus kokku panna.

Kiirustasime edasi, tunne oli kehv. Tundus, et olime esiotsast kaugele maha jäänud. Ka viimase KPga ei läinud hästi. Punkt asus kaldast nati eemal, parkisime sõiduki kaldale ja asusime läbi Saaremaa rannikuvõsa KP poole liikuma, aga maastik ei langenud ebatäpse kaardiga eriti kokku. Pärast minutilist kammimist meenus mulle, et GPS oli lubatud. Ruttu seade välja ja koordinaadid sisse. Siinsamas see oligi. Viimane lisäülesanne: tikkudest kokkupandud Rooma numbritest tehtud võrrand $IX - II = I + I$ oli vaja ühe tiku liigutamisega õigeks teha.

Paar minutit nuputamist ja jooksuga paati ning finišisse. Aeg läheb kinni, kui kaart jõuab sadamas korraldaja kätte. Üks aerupaat oli sadamas meie ees, mina sain süstast ilusti välja, aga Raul pidi hüppama ülepea vette. Aeg kinni 1:28:49.

Eialgu ei teadnud keegi, millise koha sai, kuna oli eraldistart. Kohtunikud arvasid 2 tundi tulemusi. KP mitteläbimise ja lisäülesande mitteesooritamise eest oli ette nähud trahviminutid. Lõpuks saime teada, et olime ikkagi napilt võitnud. Tore üritus ja hea korraldus. Imestama pani veel see, et parima aerupaadi aeg oli 1:38:43. Kõvad aerutajad seal Saaremaal!

H. K. H. 2014

Kui kade võib üks naine olla?

Teev Aik

Märkas Facebookis ühe kunagise hea sõbranna pilti. Mida ma näen? Kaunis ja särav ja milline figuur! Kuidas see võimalik on? Kohe kindlasti on tegu mingi imedeediga ja rohke enesepiinamisega. Silmaga näha, et mitu numbrit väiksemad riided seljas ja kiirgav enesekindlus kõnnib pildist kilomeetrite viisi välja. Tahaks ka, on mu esimene mõte. Teine mõte on mu enda figuurile leitavad vabandused. Kuidagi pean mõttes oma „sportlikku“ suve põhjendada. Kaalunumbri pea olematut kõikumist väiksemate numbrite poole mõtlen juba mitmeid kuid suuremaks. Kuidas siis tema saab kauni tulemusega hakkama ja mina mitte? Ikka veel teen oma homsest-hakkan-korralikuks nimekirja, mis pole isegi seinale jõudnud, et saaks mind igal hommikul närvi ajada? Milles peitub konks? Ma arvan, et mõtlen selle veel kunagi välja. Enne jõule näiteks, et siis firma jõulupeol särada veel rohkem kui nurgas seisev maast laeni kaunistatud kuusepuu.

Kuum suvi rohke värskes kraamiga. Tegin ka mina korraliku puuviljadieedi. Teate küll, aed pakub ja see kõik peab ju kuhugi mahtuma. Kui keldrisse enam ei mahu, siis peab kõht selle kõik omaks võtma. Ma muidugi olin meie peres kahe käega selle dieedi poolt. Marjad hommikul, salatimaterjal lõunaks ning õhtuks magus ja parajalt vesine arbuus. Rohkem polegi ju vaja, küsisin valjult? Abikaasa pikaks veninud nägu vaatas mind, vaatas taldrikut ja järgmisel õhtul sõime väljas. Tema tellis korraliku šašlõkiprae. Enam kõva häälega seda teemaks ei võtnud, aga ise sõin „seda värsket kraami“, nagu mees oli nähvanud.

Ohtralt vett sai nende kuumustega samuti joodud, aga see kõik tuli tagurpidi naha vahelt välja. Polnud mõtet pingutada. Pudel oli olemas lihtsalt sellepärast, et kuumarabandusest räägiti hommikul Vikerraadios, lõuna ajal täistunni uudistes ja õhtul AKS samuti. Nagu natuke läbipaistev müügitrikk. Lõpuks ostad ja tarbid. Nii oligi.

Aga selle pildi juurde tagasi tulles. Miks küll minu supertervislik suvi siis tulemust ei andnud? Naiselik kadedus ja vabandused ei vii kuigi kaugele. Sarnaneb ikka sellega, et „Oh meil siin tüdrukutega tuli hea idee...“ ja ideeks see jääbki. Justkui kaotaksid aiasaadused kõhule tekkinud lisakilod. Loll arvab, et muud polegi vaja puhkuse ajal teha. Loll on ka teadupärast see, kes ei leia vabandusi. Ka kadedusele mitte. Peeter Oja puudutas kadeduse teemat oma hiljutises monotükis, kus mõtiskles koos publikuga, kui loll võib üks

inimene siis ikkagi olla. Peeter Ojal on kodus garaaži all kast, mille peale on kirjutatud „Äkki läheb vaja“. Jah, trana, mis osaliselt pärineb kes teab kust ja milliste jubinate küljest. Ühel päeval otsustas Peeter selle kasti tühjendada. Vaatas hetkeks ning kallas siis kõik suurde musta prügikotti. Ei lähe neid enam kellelgi vaja, kui isegi nende otstarve on omaniku meeltest pühitud. See oli Peetri esimene ja ainukindel mõte. Peeter viis kotti prügikasti juurde. Avas kaane ja tõstis juba prügikoti pooleldi õhku, kui mõttest käis läbi: „Raisk, äkki ikka läheb kunagi vaja!“ Eestlaslik lollus oli taas Peeter Oja garaažis. Sellest samast „äkki läheb vaja“ tranakastist leidis sõber Võrno vana kaevu pumbaosakese, mida tal oligi just vaja. Teades, et Peetril pole kaevu ja ammuilma on see jubin Peetri jaoks kasutu, soovis Võrno seda endale. Peeter seepeale, et kas poest siis selliseid ei saa? Võrno vastu, et see on veneaegne ja enam ei tehta. Peetri peas kõlas: „Ah-haa, enam ei tehta.“ Peeter mõtles ja pomises: „Noh, ma ei tea. Äkki ikka meil läheb seda kunagi vaja? Me siin naisega mõtlesime, et ikka ehitaks ka kaevu endale...“ Lollus. Ja kadedus pealekauba.

Tundsin ennast seda endise sõbranna pilti vaadates, et ma kuulun ka nende lollide pluss kadedate hulka. Selle asemel, et rannas ristsõnu lahendada ja Kroonikast vaadata, kes millise kaasaga suudluseid jagas, oleks võinud ju paar suuremat ringi koeragagi teha. Isegi, kui ilm oli metsik ja lähenes troopilisele kliimale, oleks õhtune linnapilt või tuttav jooksurada siiski olnud midagi muud. Isegi kõndides. Eelistasin rohkem jalutada ja ujuda (loe: teha konnaliigutusi ja ujuda natuke vasakule ja paremale, aga et juuksed märjaks ei saaks). Nüüd vähemalt tean, et kättevõtmisel võib olla täitsa tulemusi. Õhust, armastusest ja mõttemõlgutamisest ei piisa, et parimat figuuri saavutada. Kuidas muidugi see endine sõbranna selle figuurini jõudis, seda ei luba minu kadedus, lollus ja uhkus küsida.

Suvi on otsas ja aed paneb ka oma tasuta turu kokku. Aitab naljast. Tuleb liigutama hakata. Kui muu ei aita, siis Postimehe tagumistel lehtedel on kuulutus küll ja veel: tule liitu meie supertiimiga! Alustades harrastajate sulgpalliga ja lõpetades koeratreeningutega. Eks tuleb parimatest parim lahendus leida, et jõulukuu lähenedes ei peaks häbiga suguvõsa ette minema. Ära tunnevad nad ikka, aga no seda juttu, et ega ma sedapsi ole, pole ka vaja. Kadedusest ja lol-lusest nakatatuna lähen vaatan, kus mu jooksutossud on. Panin nad vist koridorikapi teise riiuli peale, et suveplätud ja kingad välja tõsta. Nüüd tuleb taas vahetust teha.

Jalgpall minku kah mõtsa!

A tuu aig, ku jalka MMil perämädse matsu käevä, käve ka üts tönõ, võrukõisi jaos esiki tähtsämp MM. Mõtsan tsihi otsmisõn – orienteerumisõn.

Võrumaa oll' sääl teatejoosun maailma edimäse kümne seen ja konkurente oll' päält 30.

Võistõldi iks Suurõ-Eesti sinimustvalgõ all, a kõik mehe, kiä ütsändä kotussõ vällä joosiva, olliva Vanalt Võrumaalt: Silla Timo ja Lauri, Vaheri Sander. Lauri sai lühkü raa pääl õnnõ hindä iist võistõldõn koguni kuvvõnda kotussõ kätte.

Võrukõsõ omma väega kipõ ja osava mõtsan luusma, nuu mõistmisõ omma või olla joba mõtsavelli aost kätte opidu.

Ku taast edesi märki, sis mägijalgpall om juba Võrumaal hinnäst tassakõistõ tõestanu, a võisi tetä ka mõtsajalgpalli.

Contra,
spordisõbõr
www.umaleht.ee

JUHATUSE otsused

Juuli 2014

Otsus nr 1010. Kinnitada 2014. aasta orienteerumispäevakute kaartide uuendamise konkursi tulemused ja toetused.

1. OK Ilves, Tartu neljapäevakud, Reola kaart, 261,94 €; OK JOKA, Järvamaa teisipäevakud, Vanaõue kaart, 221,46 €; RSK Jõhvikas, Ida-Virumaa neljapäevakud, Kose kaart, 251,82 €; OK Põlva Kobras, Põlva teisipäevakud, Saverna kaart, 404,65 €; OK Orvand, Raplamaa päevakud, Ööbiku kaart, 158,03 €; Otepää SK, Otepää päevakud, Vilaski kaart, 321,41 €; Värska OK Peko, Värska päevakud, Verhulitsa kaart, 302,43 €; Rakvere OK, Lääne-Virumaa kolmapäevakud, Käsmu kaart, 555,46 €; OK TON, Tallinna neljapäevakud, Lümandu kaart, 456,27 €; OK Võru, Võrumaa kolmapäevakud, Trummipalo kaart, 167,48 €; OK West, Pärnumaa neljapäevakud, Pärnu Vallikäärü-Rannapargi kaart, 199,05 €.

2. EOL tegevdirektoril sõlmida nimetatud klubidega lepingud, kus sätestatakse toetuse väljamaksmise tingimused.

August 2014

Otsus nr 1011. Võtta EOLi liikmeks MTÜ Osprint.

Võtta MTÜ Osprint, registrikood 80371503, aadress Tallinn, Harjumaa, EOLi liikmeks alates 04.08.2014. Otsus jõustub liikmemaksu tasumisel. Alus: MTÜ Osprint avaldus koos lisatud dokumentidega.

Otsus nr 1012. Lisada EOLi edetabelivõistlused 2014 nimekirja võistlused.

Lisada 2014. aasta edetabelivõistluste nimekirja järgmised võistlused: 12.05.14, Knockout sprint (esimene jooks), Mustakivi; 28.07.14 Üks-ühele võistlus (esimene jooks), Keila-Joa; 24.09.14 Kompassi õine sprint, Tallinn.

Otsus nr 1013. Kinnitada rattaorienteerumise koondised MM-ile Poolas.

Kinnitada Eesti rattaorienteerumise koondis maailmameistrivõistlustele, juunioride maailmameistrivõistlustele ja Euroopa noorte karikavõistlustele 24.–31.08.2014 Poolas, Bialystokis, järgmises koosseisus. Mehed: Tõnis Erm (TA OK), Lauri Malsroos (SK Saue Tammed), Margus Hallik (OK L-US), Taaniel Tooming (OK Põlva Kobras), Marek Karm (Harju KEK RSK), Riivo Roose (-), täieliku omafinanseeringuga, Arbo Rae (Rae ROK). Naised: Daisy Kudre (Värska OK Peko), Ingrid Kala (Värska OK Peko), Doris Kudre (Värska OK Peko). Meesjuuniorid: Lauri Kuk (Rakvere OK). Naisjuuniorid: Doris Kudre (Värska OK Peko). Noormehed M17: Märten Henrik Pais (OK West). Treener esindaja: Arbo Rae, Mart Pais.

Reklaami ja võistluskuutsete avaldamise hinnad ajakirjas

Sisemised leheküljed: suurus A7 – 15 €; suurus A6 – 30 €; suurus A5 – 60 €; suurus A4 – 120 €. Tagakaas A4 – 200 €.
EOLi kalenderplaani võistlustele kehtib hinnasoodustus 25%.

EESTI
ORIENTEERUMISLIIT

TOETAJAD:

Daetwyler
Industries

PRINTCENTER

KULTUURIMINISTEERIUM

EESTI KULTUURKAPITAL

Kadastiku Õunaaed

KADARBIKU

KOLMEKS

TELLI KLUBIRIIDED OTSE TOOTJALT!

VAATA LISAKS KA ISC E-POEST
SHOP.ISC.EU

KLUBITELLIMUSED JA INFO

AIRI@ILVES.EE 5120382

